

nika g. Stuheca in g. župnika Klekla. Občo pozornost in navdušenje je vzbudila kmetica gospa Koren iz Boreč pri Ljutomeru, ki je prosila voditelja v imenu žen, naj sporoči kraljici udanostne poklone slovenskega ženstva iz Priekije, ki je narodno zavedno in se v polni meri zaveda važnosti časa.

Dopoldanski veličastni tabor je bil zaključen

s pesmijo »Hej Slovani!«, katero je odpel narod ob zvokih godbe.

Prišel je lepo urejen razhod mimo tribune, s katere se je radostno zahvaljeval svojim starim borcem, fantom in dekletom, ženam in obrtnikom ter drugim naš od vseh udeležencev spominskega tabora burno pozdravljani voditelj dr. Anton Korošec.

Iz raznih držav

V NAŠI DRŽAVI

Bilanca blejske konference

V zadnji številki »Slov. gospodarja« smo poročali, da je zboroval v prvih dneh minulega tedna na Bledu pod predsedstvom našega ministrskega predsednika in zunanjega ministra dr. Milana Stojadinovića stalni svet Male zveze.

Trije zunanji ministri držav Male zveze so vzeli na sejah od 21. do 22. avgusta v podrobnosti v pretres splošni položaj kakor tudi vsa zunanjepolitična vprašanja, ki posebej zanimajo države Male zveze. Pri tej priložnosti so z zadovoljnostjo ugotovili, da obstojajo nekateri vzpodbujajoči znaki ter so izrazili željo, da se bodo ti znaki zboljšanja še razvili in okrepili s pomočjo potrpežljivega in vztrajnega dela vseh interesiranih držav. Istočasno so trije ministri tudi podčrtali globoko privrženost držav Male zveze politiki miru in sporazuma ter so izrazili svojo trdno voljo, da bodo ostali zvesti tej politiki.

Največji uspeh blejskih posvetovanj, katerega odobravajo vse evropske miroljubne velesile, je sporazum z Mažarsko.

O pobotanju z Mažarsko je bilo izdano tole uradno obvestilo:

Stalni svet je z zadovoljstvom ugotovil, da so se pogajanja, ki tečejo sedaj že eno leto z Mažarsko, zaključila s sporazumi, s katerimi se države Male zveze in Mažarska medsebojno odrekajo uporabi sile v medsebojnih odnosih in v katerih tri države Male zveze priznavajo Mažarski enakopravnost na polju oboroževanja.

Nekatera druga vprašanja, o katerih pogajanja še trajajo in s katerimi se bo razčistilo polje za neoviran razvoj dobrih sosednih odnosov med Mažarsko in državami Male zveze, še niso mogla biti povsem zaključena. Države Male zveze in Mažarska se bodo sporazumele in bodo izdale uradno poročilo o razvojnem položaju pogajanj.

Sporazum Male zveze z Mažarsko je pozdravilo vodilno časopisje vseh evropskih velesil kot dragocen nov prispevek k pomirjenju v Srednji Evropi.

Prihodnje zasedanje stalnega sveta Male zveze bo v septembru v Ženevi ob priliki 19. zasedanja skupščine Društva narodov.

*

V DRUGIH DRŽAVAH

Še mrtvi avstrijski kancler nima miru. Pred leti ob priliki poskusa hitlerjanskega puča na Dunaju ustreljenega kanclerja Dollfusa so pokopali v dunajski Spominski cerkvi. Pred nedavnim so krsto s posmrtnimi ostanki Dollfusa dvignili iz grobnice in so jo sredi noči z avtomobilom prepeljali na Spodnje Avstrijsko, kjer so jo pokopali na pokopališču kanclerjeve

rojstne vasi. Prevoz rakve je oskrbela policija.

Krog obiska mažarskega regenta v Nemčiji. Nemci so mažarskega regenta za bivanja v Nemčiji in predvsem v Berlinu ter v vojni luki Kiel posebno odlikovali, kar se tiče zaupanja. Horthy je obiskal eno največjih nemških utrd na morju — otok Helgoland, katerega ni videl niti Mussolini. Tokrat se je prvič zgodilo, da je dobil odličen zastopnik tuje države vpogled v to, kar je ustvarila Nemčija po vojni, da se oboroži ter utrdi na morju. Nemški strokovnjaki so razkazali Horthyju vse skrivnosti Helgolanda, ki so sicer tako strogo zavarovane, da noben obiskovalec tega otoka ne more opaziti niti najmanjše sledi o kakih utrdbah. Mažarskemu regentu pa niso razkazali samo trdnjav na otoku, ampak celo najmodernejše pomorsko napadalno orožje in njegovo delovanje. — V zvezi z nemškim zaupanjem napram regentu Horthyju je objavil ugleden londonski list vest, da bo admiral in regent Horthy po povratu iz Nemčije v Budimpešti proglašen in kronan za mažarskega kralja, na kar bi naj bili nemška in italijanska vlada že pristali.

Romunski zunanji minister bo obiskal Mussolinija. Romunski zunanji minister Comnen se je odpeljal z Blede na naš Jadran, kjer bo prebil dopust. Po oddihu ob Jadranskem morju bo odpotoval v Benetke in od tam v Rim, da uradno obišče Mussolinija in italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana ter stopi z njima v osebne stike. V političnih krogih pripisujejo temu potovanju romunskega zunanjega ministra v Rim neposredno po konferenci Male zveze na Bledu velik političen pomen.

Hudo obsojeni uporniki na Kreti. Pred nedavnim je Metaksasova grška vlada že kar v kali zatrla upor na otoku Kreta, kjer so bile pred leti vstaje tako rekoč na dnevnem redu. Polovljene kolovodje čisto ponesrečenega upora je sedilo vojno sodišče na izrednem zasedanju. Po šestih dneh je bila izrečena naslednja obsodba: štirje uporniki so bili obsojeni na smrt, štirje na dosmrtno ječo, 35 obtožencev je bilo obsojenih na ječo od 20 do 22 let, 25 obtožencev je bilo oproščenih.

40 letni vladarski jubilej. Holandska kraljica bo slavila 6. septembra 40 letnico vladanja.

*

Socialisti in komunisti proti francoski vladi

Ministrski predsednik pokopal »ljudsko fronto«

Francoski ministrski predsednik Daladier je napovedal, da bo njegova vlada odpravila od ljudske fronte uvedeni 40 urni delovni teden in bo omogočila v tem oziru

podjetjem svobodo, da bodo lahko delala več nego 40 ur tedensko. Tudi nagrade za nadurno delo ne bodo smele presegati navadno delo več nego za 10%.

Daladier je pomenljivo omenil v svojem govoru o važnih socialnih spremembah, da sta Francija in Mehika edini državi na svetu, v katerih obstojajo brezglavi predpisi o delu. Zaradi tega zla se je tudi zmanjšal narodni dohodek, med tem ko so se v istem času stalno povečavale državne in samoupravne dajatve. Leta 1914 je znašal francoski narodni dohodek 38 milijard frankov v zlatu. Leta 1931 se je ta narodni dohodek dvignil na 49 milijard zlatih frankov. A že leta 1937 je ta dohodek znašal le 22 milijard, od katerih odpade skoraj 10 milijard na državne in samoupravne dajatve. Kar se tiče dohodkov od premičnega in nepremičnega kapitala, se je ta zmanjšal za 45%. Mešani dohodki, to je dohodki dela skupaj s kapitalom — torej dohodki industrijskih, trgovskih in poljedelskih podjetij — so se zmanjšali za 66%.

Omenjena napoved o prepotrebni spremembah glede delovnega časa je povzročila že zadnjič omenjeno ter na hitro roko rešeno vladno krizo.

Že z naznanilom, da mora zginiti poguba za narodno gospodarstvo — 40 urni delovni teden in prekomerne nagrade za nadurno delo, je ministrski predsednik pokopal ljudsko fronto, koje otroci so bili svoj čas brezsmiselne novotarije z delovnim časom in s previsokimi nagradami za čezurno delo.

Socialisti in komunisti pod skupno marelo

Daladierjevi socialni načrti so koj zadeli na hud odpor pri socialistih in komunistih. Socialisti in komunisti bodo z združenimi močmi nahujskali delavske množice, ki bodo začele izzivati notranje nemire. Voditelji socialistov in komunistov so s polno paro na delu, da bi se osnovala skupna socialistično-komunistična fronta, ki bi se zagnala v Daladierjevo vlado.

Neustrašeni ministrski predsednik

Vladni krogi odobravajo neustrašeni nastop ministrskega predsednika, ki je takoj zatrl odpor v vladi s spremembo dveh ministrov. Daladier bo nastopil tudi proti vsem, ki bi skušali rušiti socialni mir ter red. V pristanišče v velikem obmorskem mestu Marsej, kjer so začeli stavkati pristaniški delavci, je poslal Daladier vojaštvo, katero natovarja ter iztovarja ladje in je s tem stavka zgubila pomen.

Še pred jesenskim sestankom parlamenta upa Daladier, da bo uredil z zasilnimi

uredbam vse zadeve tako daleč, da se mu ne bo treba več bati parlamentarne opozicije.

Pametna sprememba zakona o 40 urnem tednu

Ministrski predsednik Daladier ni samo napovedal spremembo zakona o 40 urnem tednu, ampak je tozadevno pripravil zakonski načrt, ki bo dodan k že obstoječemu zakonu. Po Daladierjevem načrtu bodo razdeljena vsa francoska industrijska podjetja v tri skupine. V prvo spadajo podjetja, ki ne proizvajajo dovolj blaga, da bi se sproti kril potrošek in ki bi lahko najela še

precejšnje število kvalificiranega (usposobljenega) delavstva. V drugo skupino spadajo podjetja, ki zaradi pomanjkanja naročil ne morejo svojega delavstva zaposliti po 40 ur na teden. Za obe skupini bodo ostale določbe dosedanjega zakona v veljavi. Podjetja iz prve skupine bodo le pri siljena, da v resnici najamejo še potrebno število delavstva. V tretjo skupino spadajo vse one industrijske panoge, v katerih je proizvodnja povsem nezadostna, ki tudi ne morejo najti zadostnega števila kvalificiranih delavcev. Za to skupino podjetij se bodo določbe zakona spremenile.

Novice iz španske državljanske vojne

Za povzdigo družin

Vlada generala Franca je izdala za vse delavce in nameščence nacionalne Španije zakon, ki ureja družinske plače. Zakon je že stopil v veljavo in s 1. oktobrom začne izplačevanje. Pravico do družinske plače imajo vsi delavci, ki imajo otroke pod 14 leti. Družinska doklada je urejena po številu otrok in znaša na mesec od 15 pezet za družine z dvema otrokoma, do 145 pezet za družine z 12 otroci. Za vsakega nadaljnje- ga otroka znaša dodatek 25 pezet na mesec. Družinske plače ni mogoče zaseči. Sredstva za družinske podpore bodo plačevali delavci, delodajalci in pobiral se bo 10% davek na dobiček.

S španskih bojišč

Zadnjič smo poročali, da hoče Franco iztrgati rdečim najbogatejši evropski rudnik živega srebra v Almadenu in je na to točko

usmeril pohod. Rdeči so vrgli iz okolice Valencije na pri Almadenu ogroženo bojišče tri divizije, da branijo živorebrne rudnike. Da prisili Franco rdeče k popustljivosti pri Almadenu, je vdrl južno od Tavalere de la Reina preko reke Tajo. Nacionalne čete so zasedle v dvodnevni hitri pohodih sedem vasi, gorovje Estrella, zajele so tisoč miličnikov in mnogo vojnega materiala.

Močno poškodovani rdeči rušilec

Rdeči rušilec »Diaz«, kateri je bil na potu v španske vode iz popravila v Franciji, kjer so ga opremili z modernimi topovi, se je zapletel 27. avgusta ob pol treh zjutraj v Gibraltarski ožini v boj z nacionalnimi bojnimi ladjami, katere so ga tako hudo poškodovale, da se je z zadnjimi naporu rešil v angleško gibraltarsko pristanišče.

Japonsko-kitajska vojna

Kitajska razgibanost

Zapadno od Kiukinanga, ki je japonsko napadaino oporišče, so kitajske čete odbile japonski napad ter same prešle v protinapad, pri katerem so zavzele največji vrh v okolici. Druga kitajska kolona je zavzela San Šan fen in prodrla v zapadno okolico Kiukiangja. V zapadni okolici Šangaja, katerega so se polastili Japonci kmalu po izbruhu vojne, se je bila zadnje dni srdita bitka med japonskimi četami in kitajskimi četniki. Japonci so poslali v boj ojačenja, ki so prispela s prevoznimi ladjami iz Japonske. Kitajske čete so napadle Japonce tudi južno od Hsičova. Japonci so se močno upirali in je prišlo do strahovite borbe moža proti možu. Naposled so bili Japonci prisiljeni umakniti se v Hsičov. Na bojišču so pustili več sto mrtvih.

Porazna napoved za Japonce

Japonci v zadnjem času nikamor ne morejo naprej, dasi poskušajo z neprestano novimi ofenzivami na vseh krajih ter neusmiljeno bombardirajo iz zraka skoraj vsa

pomembnejša mesta, katera so še v rokah Kitajcev. Zaradi občega zastoja japonskih pohodov in ker res ni izgleda, da bi bila japonsko-kitajska vojna zaključena v do- glednem času, je vplivala na Japonce zelo porazno napoved nemškega majorja. Major Lindemann, bivši vojni svetovalec kitajskega maršala Čankajšeka, kateri je bil pred kratkim odpoklican nazaj v Nemčijo, je napovedal pred odhodom v domovino, da je japonski pohod na Kitajsko čisto enak prvotno tolikanj zmagovalnemu prodiranju francoskega cesarja Napoleona v oserje Rusije — v Moskvo. Pohod Japoncev bo končal prav tako porazno, kakor vdor Napoleona v Rusijo. Če ne bo prišlo do hitre japonske zmage, bo izbruhnila na Japonskem strašna revolucija.

Japonska napadalna tipanja

Japonci so se lotili v severni Kitajski ofenzive iz novega oporišča. Iz pokrajine Honan so pričeli s prodiranjem v zahodni smeri vzdolž železniške proge Singau-Peking. Japonska severna vojska ima za cilj prodor do Lingana.

Po katoliškem svetu

Blagoslovitev kapele v novem salezijanskem zavodu v Gaberju pri Celju. Prihodnja nedelja pomenja velik dogodek za celjsko Gaberje: v novem salezijanskem zavodu se bo blagoslovila prostrana kapela, v kateri se bo odslej naprej redno vršila služba božja. Letos sicer salezijanci v Ga-

berju še ne prično z rednim delom; vendar se bosta že sedaj v novem domu nase- lila dva duhovnika, ki bosta skrbela za službo božjo in dozidavo zavoda. Za blago- slovitev, ki jo bo v nedeljo ob pol desetih opravil najbrž prevz. g. knezoškof dr. Iv. Tomažič sam, se pripravljajo velike sloves-

nosti. Že na predvečer bo ves zavod raz- svetljen, prav tako v nedeljo zvečer. Hkrati se bo v soboto in nedeljo vršila lepa prire- ditev v gledališki dvorani novega zavoda.

Delo za katoliški tisk. Brez katoliškega tiska ne more izhajati katolicizem v no- beni državi. Katoliška knjiga in katoliški list je orožje, s katerim brani katolicizem svoje resnice in pravice. Je sredstvo, s ka- terim širi med ljudstvom izobrazbo in mo- ralo. Kjer danes ni katoliškega tiska, je to dokaz, da ga je ali zatrla javna tiranija ali pa zanemarila brezbržnost katoliškega ljudstva. Zoper to nad vse kvarno brez- bržnost mora nastopati katoliška propa- ganda. Velik del te propagande je med raznimi narodi prevzela Katoliška akcija. Te svoje velike naloge se zaveda tudi ak- cija češkoslovaških katoličanov. Škofje so nedavno izdali smernice, po katerih naj se ravnaajo odseki za katoliški tisk, ki delu- jejo v okvirju Katoliške akcije na Češko- slovaškem. Te odseke tvorijo za to spo- sobni ljudje svetnega stanu pod vodstvom domačega župnika. V taktičnem načrtu po- novnega pokristjanjenja župnije je kato- liški tisk na prvem mestu. Priporočajo se pridige o tem predmetu in molitve. S pridigami in molitvami se mora združiti nabiranje naročnikov za dobre liste. Vsako leto naj se priredi za mladino in odrasle teden dobrega tiska. Posebno je treba pa- ziti na vzgojo dobrih razširjevalcev dobrih knjig in listov, ker ni mogoče drugače iz- podbiti dobro organiziranega razširjevanja slabega tiska. V vsaki župniji mora biti skladišče dobrih knjig in listov. Za to naj skrbijo društvene knjižnice ali pa župnij- ske knjižnice. Poslednje so v nekatereh krajih še bolj priporočljive kot društvene, ker je župnija kot pravni subjekt (nosilec) sigurnejša in stalnejša, kar velja zlasti za dobe nasprotovanja in preganjanja. Na- vodila češkoslovaških škofov so sodobna ter zaslužijo, da jih tudi mi vpoštevamo. Saj se tudi v Sloveniji ljuljka slabih knjig in časnikov razširja v rastočem številu. S tem pa tudi narašča vestna dolžnost za- vednih katoličanov.

Voditelj koroških Slovencev umrl

Po pettedenski hudi bolezni je umrl dne 26. avgusta v Škocjanu na Koroškem ta- mošnji g. župnik Vinko Poljanec, voditelj koroških Slovencev.